

Jakelu

**KESKI-POHJANMAA – EDUNVALVONTATAVOITTEET 2019 – 2020,
"VAHVA MAAKUNTA KESKELLÄ KASVUVYÖHYKETTÄ"**

Keski-Pohjanmaan maakunnan menestys pohjautuu monipuolisen kasvun ja kilpailukykyisen alueen toimintaedellytysten turvaamiseen sekä edelleen kehittämiseen. Kasvua ja elinvoimaa maakuntaan luovat kehittyvä, innovatiivinen ja vetovoimainen osaaminen sekä kilpailukykyinen, monipuolinen ja kansainvälinen elinkeino- ja yritystoiminta, vahvana veturina keskuskaupunki Kokkola, sen suurteollisuus sekä elinvoimainen maatalous.

Maakunnan kasvu nojaa hyvinvoivan elinympäristön, vahvan yhteisöllisyyden, vetovoimaisen sekä kulttuuriperinteiltään rikkaan alueen kehittymiseen. Alueen menestyminen ja vetovoimaisuus tuottavat alueelle työpaikkoja ja hyvinvointia, jotka tulee kyetä kanavoimaan alueen asukkaiden hyväksi monipuolisten palveluiden kautta.

Maakunnan kasvu muodostuu kolmen avaintekijän kautta, jotka ovat osaaminen, kilpailukyky ja saavutettavuus. Toimiva maaseutu ja elinkeinorakenne, kansainvälisyys ja alueemme vetovoima mahdollistavat tavoitteiden toteuttamisen jokaisessa kolmessa avaintekijässä.

Keski-Pohjanmaan liiton edunvalvonnan tavoitteita 2019 – 2020 ovat Keski-Pohjanmaan maakunnan menestyksen kasvattaminen ja kilpailukykyyn lisääminen. Vaikuttamisen ja edunvalvonnan kohteina ovat mm. valtion talousarvio, lainsäädäntö sekä valtionhallinnon eri ohjelmat ja suunnitelmat. EU-edunvalvontaa toteutetaan Itä- ja Pohjois-Suomen yhteisen EU-toimiston toimesta ja avustamana. Erityisesti edunvalvonnalla tulee pyrkiä hankkimaan rahoitusta hankkeisiin, jotka vahvistavat maakunnan osaamista ja vetovoimaa sekä parantavat liikkuvuutta maakunnasta ulospäin ja maakunnan sisällä.

Edunvalvonnan tavoitteiden toteutuminen vaatii usein monivuotista ja laajaa yhteistyötä. Vaikuttamistyötä tehdään yhdessä maakunnan kuntien, yritysten, kouluttajien, tutkimuslaitosten, valtionhallinnon edustajien ja vaalipiirin kansanedustajien kanssa.

Maakuntahallitus vahvistaa vuosittain Keski-Pohjanmaan edunvalvontatavoitteet. Tässä asiakirjassa esitetyt maakunnan edunvalvontatavoitteet ovat käsitelty

kuntajohtajien kokouksessa 3.12.2018. Maakuntahallitus on vahvistanut maakunnan edunvalvontatavoitteet kokouksessaan xx.xx.2019 (xx §).

Keski-Pohjanmaan maakunnan edunvalvonnan tavoitteet tarkistetaan jatkossa vuosittain maakunnan liiton syksyisin suorittaman edunvalvontakierroksen jälkeen.

Keski-Pohjanmaan liiton edunvalvonnan tavoitteet 2019 – 2020 ovat esitetty **liitteessä 1**. Suoritettavat toimenpiteet ovat esitetty **liitteessä 2**.

Asiaa Keski-Pohjanmaan liitossa hoitaa yhteyspäällikkö Teppo Rekilä.

Vt. maakuntajohtaja

Jyrki Kaiponen

Hallintopäällikkö

Marja-Leena Mikkonen-Karikko

LIITTEET __ = __ lehteä

JAKELU xx

TIEDOKSI zzzz

TAVOITTEET

Edunvalvonnan tavoitteet vuosille 2019-2020 ovat tunnistettu Keski-Pohjanmaan liiton ja jäsenkuntien välisten elo-lokakuussa 2018 toteutetun kuntakierroksen aikana. Keskustelut ovat jalostuneet kuudeksi tavoitekokonaisuudeksi sisältäen yhteensä 15 tavoitetta.

EU-TUKIPOLITIikka:

EU:n koheesipolitiikan ja maatalouspolitiikan vaikuttavuuden säilyttäminen ja saannon ylläpitäminen kaudella 2021 - 2027

Euroopan Komission toukokuussa 2018 antamassa budjettiesityksessä jäsenvaltioiden maksuosuudeksi on esitetty 1,11% bruttokansantuotteesta. Suomelle nousua kuluvan ohjelmakauden saantoon on noin 5% (laskutavasta riippuen summa euroina on 80-90 M€).

Suomi on komission koheesipolitiikkaesityksessä siirtymäaluetta, lukuun ottamatta Uttamaata ja Ahvenanmaata. Koska koheesipolitiikan rahoituksenjakomekanismeissa harvan asutuksen peruskriteeri koskettaa vain kehittyneitä alueita, Suomi ei nyt käytetyllä laskutavalla tule saamaan lainkaan rahoitusta. Kuluvalla kaudella 2014 -2020 harvan asutuksen yleiskriteeri ja Pohjoisten harvaan asuttujen alueiden (NSPA) erityisrahoitus tuottavat 59% Suomen kaikesta rahoituksesta, joten muutos heikentää Keski-Pohjanmaan asemaa, osana Itä- ja Pohjois-Suomen ohjelma-aluetta koheesipolitiikassa merkittävästi. Komission tällaisten tilanteiden varalle kehittämän ns. ”turvalausekkeen” perusteella Itä- ja Pohjois-Suomen alueen saanto laskettaisiin kehittyneiden alueiden kategorian mukaan ja siten myös harvan asutuksen perusrahoitus saataisiin hyödyntämään aluetta. Turvalauseke on kuitenkin enemmän kertaluonteinen ratkaisu, johon liittyy epävarmuustekijöitä mm. rahoitussaannon riittävyuden ja jatkuvuuden kannalta. Menettely ei myöskään anna takeita Itä- ja Pohjois-Suomen erityisaseman turvaamisesta tulevien ohjelmakausien neuvottelutuloksista.

Komission rahoitusesityksessä NSPA-tuen määrä on 30€/ asukas/ vuosi. Kuluvan kauden tuen nykyarvoon verrattuna laskua on 12,9 %.

Suomen maatalousrahoituksen saanto on pienentymässä peräti 14%, mikä on maatalousvaltaisen Keski-Pohjanmaan näkökulmasta huolestuttavaa. Maatalousrahoituksen leikkaus kohdistuisi voimakkaasti nimenomaan Keski-Pohjanmaan maakunnan kaltaisiin harvaanasuttuihin alueisiin, sillä komissiosta saadun ennakkotiedon mukaan vaarassa tällöin olisivat nimenomaan maaseudun kehittämiseen tarkoitettu rahoitus.

Keski-Pohjanmaan liiton edunvalvontatavoitteet asiassa ovat:

- 1) Keski-Pohjanmaan liitto tukee komission budjettiesitystä jäsenvaltioiden maksuosuuden osalta. Myönteisestä koheesipolitiikan rahoituskehysesityksestä huolimatta Suomen tulee EU:n tulevasta budjetista neuvotellessaan huomioida Itä- ja Pohjois-Suomen erityishaasteet sekä liittymissopimuksen mukaiset periaatteet

ja määrätietoisesti tavoitella Suomen aiemmin ottaman kannan mukaisesti koheesiopolitiikan rahoitussuunnitelman maksimointia ja jatkuvuutta.

- 2) Koheesiopolitiikan tavoitteena on alueiden välisten taloudellisten erojen kaventaminen. Vaikka tilastokeskuksen viimeisimpien tietojen mukaan alueellisen arvonlisän kehitys on ollut monin paikoin Suomen nopeinta juuri Itä- ja Pohjois-Suomen alueella, BKT:n taso on kuitenkin edelleen Keski-Pohjanmaan maakunnassa vasta 9:si nopeinta (30 432 €/as) muihin maakuntiin verrattuna. Mahdollinen koheesiorahoituksen (EAKR ja ESR) huomattava pieneneminen sekä maatalous- ja maaseudun kehittämisrahoituksen leikkaus vaarantavat Keski-Pohjanmaan maakunnan kehittämisen, sillä EU-varoilla on ollut merkittävä rooli maakunnan khittymisessä ja kasvun saavuttamisessa. Myönteiselle kehitykselle on tärkeä luoda jatkossakin mahdollisimman hyvät edellytykset.
- 3) Kertaluonteisen ”turvalausekkeen” käytön sijasta Suomen tulee ensisijaisesti ottaa tavoitteeksi harvan asutuksen kriteerin lisääminen teknisenä korjauksena siirtymäalueen jakomekanismiin sekä asettaa NSPA-tuen neuvottelutavoitteeksi vähintään 45€/as/v. Nyt komission suunnitelma perustuu 30 €/as laskelmaan. Rahoituksen kohdistumisesta Suomen eri alueille tulee neuvotella avoimesti kansallisen ohjelmavalmistelun yhteydessä.

OSAAMINEN:

Osaavan työvoiman saatavuuden parantaminen

Kuntien ammatillisia tarpeita vastaava koulutus sekä osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen on tunnistettu tarpeeksi jokaisessa Keski-Pohjanmaan kunnassa. Kunnat toivovat koulutuksen järjestäjien tuovan koulutuksia kuntiin. Esimerkiksi Perhon suunnalla on pulaa lähihoitajista ja metallialan osaajista. Paikalle tuodun koulutuksen uskotaan vahvistavan alueella pysymistä koulutuksen jälkeen.

Osaavan työvoiman saatavuudesta on kunnissa suuri huoli. Keskeisenä toimenpiteenä nähtiin muuntokoulutuksen riittävä kuntien tarpeita vastaava tarjonta. Kuntien välillä tapahtuvan työvoiman pendelöinnin lisäämiseksi toivottiin alihankinnan lisäämistä.

Työperäisen maahanmuuton edistäminen ja tulijoiden tukeminen yhteiskuntaan sopeutumisessa nousi keskeiseksi kokonaisuudeksi. Toimenpide-ehdotuksiksi nousi rekrytointikampanjat ja alueella pysymistä tukevat toimenpiteet.

SAAVUTETTAVUUS

Saavutettavuuden kehittäminen

Liikenneinfran kehittäminen on koko maakunnan yhteinen tahto. Runkoverkon ulottuminen Tampereelta Seinäjoen kautta Kokkolaan turvaa tavara- ja henkilöliikenteen kehittämisen runkotiestöllä. Valtatie 8:n sisällyttäminen valtakunnan runkoverkkoon on tervetullut päätös ja parantaa erityisesti yhteyksiä pohjoiseen ja rannikon suunnassa etelään.

Myös VT 13, VT 28 ja KT 63 ovat tärkeitä alueellisia runkoteitä maakunnan saavutettavuuden kannalta. Tätä alempi tieverkko puolestaan on maa- ja metsätalouden kannalta tärkeä.

Kokkola-Pietarsaaren lentokentän kautta tapahtuvaa liikennettä tulee kehittää. Riittävä vuorotarjonta Kokkola-Pietarsaaren lentokentältä on tärkeää erityisesti Kokkolan ympäristön elinkeinoelämän toimintaedellytysten kannalta.

Raideliikenteen kokonaisvaltainen hyödyntäminen matkaketjujen toimivuutta parantamalla on iso mahdollisuus alueelle. Keskeisenä toimenpiteenä on Kokkolan ratapihan uudistamisen tukeminen sekä nopean raideliikenneyhteyden (kaksoisrata) ulottaminen Tampereelta Ouluun ulottuvalla raidevälillä.

Myös riittävät raideyhteydet Kannuksesta Kokkolaan ja edelleen Seinäjoelle ovat tärkeitä henkilöliikenteen kehittämisen tavoitteita. Lähiajan tavoitteena on mahdollisen raidelähiliikenteen avaaminen Ylivieska-Kokkola-Seinäjoki välillä 2023 lukien. Keski-Pohjanmaan liiton tulee toimia aktiivisesti raidelähiliikenteen pilotin saamiseksi ko. raidevälille.

Keski-Pohjanmaa on ollut edelläkävijä korkeatasoisten tietoliikenneyhteyksien rakentamisessa. Julkisomisteiset yhteydet ovat saatavilla joka kunnassa. Tavoitteena on 100 Mbit:n laajakaistayhteyden ulottaminen jokaiseen ympärivuorokautisesti asuttuun asujaimistoon joko valokuituyhteyden taikka mobiilitukiaseman kautta. Valtion tukea tarvitaan yhteyksien nopeuttamiseksi sekä tarjonnan laajentamiseksi.

ELINKEINOT

Maakunnan elinkeinorakenteen ja sen toimintaedellytysten tukeminen

Kokkolan suurteollisuusalueen kehityksen turvaaminen on keskeisin elinkeinoja kehitettävä kokonaisuus. Erityisesti litiumin jatkojalostamisen turvaaminen sekä biotalouden/ kiertotalouden yritystoiminnan edistäminen ovat tärkeitä. Tavoitteena on myös KIP:n alueen mukaan saaminen eurooppalaiseen kemian teollisuuden yhteistyöverkoston.

Maa- ja turkistalouden toimintaedellytysten turvaaminen on koko maakunnan elinvoiman kannalta tärkeä. Erityisenä ajankohtaisena haasteena molempien elinkeinojen kohdalla on heikko kannattavuus. Turkistalouden tulevaisuuden haastaa lisäksi yhteiskunnallinen keskustelu elinkeinon hyväksyttävyydestä.

Siirtoviemärihanke Toholampi – Lestijärvi – Kinnula on tärkeä kyseisten kuntien raakaveden hankinnan ja jätevesihuollon turvaamisen kannalta. Hankkeen toteutuminen parantaa mahdollisuuksia turvata tarvittaessa myös raakaveden tuottaminen kyseisiä kuntia laajemmalle alueelle. Tavoitteena tulee olla nopeasti toteutettu, hankkeen toteuttamisen mahdollistavan taloudellisen tuen hankkimiseen tähtäävä toiminta vuoden 2019 aikana.

Matkailun edistämässä on paljon hyödyntämätöntä potentiaalia. Erityisesti luontomatkailulle on uutta kysyntää, keskeisenä kohteena Peuran polun alueet. Suurimpia haasteita on markkinoinnin järjestäminen. Tavoitteena tuleekin olla maakunnallisen matkailun kehittäminen, jossa palvelut järjestetään keskitetysti, mutta palveluntuotanto hajauttaen eri toimijoiden vastuulle

LAINSÄÄDÄNTÖ

Lainsäädännön kehittäminen

Keskeinen lainsäädännön kehittämistavoite on maakäyttö- ja rakennuslain mukaisen kaavoituksen joustavuuden kehittäminen. Valitusprosesseja tulee kehittää siihen suuntaan, että oikeus hakea muutosta kaavoittajan toimenpiteisiin kohdennetaan sille, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta kaavoittajan toimenpide loukkaa.

Maankäyttöön, tuulivoimaan ja kaivoslain mukaisten luvitusprosessien nopeuttaminen ja valtionapujärjestelmien uudistaminen ovat myös keskeisiä lainsäädännön kehittämistarpeita. Luvitusprosesseja hidastava valitusoikeus on noussut esille myös tuulivoimapuistojen kohdalla.

Nykyisen valtionosuusjärjestelmän koetaan palvelevan huonosti alueemme kuntia. Tähän halutaan muutosta. Tavoitteena tulee olla se, että valtionosuusjärjestelmä mahdollistaa tasapuolisen julkisten palvelujen saatavuuden eri kunnissa.

HALLINTO

Hallinnon kehittäminen

Suunniteltu SOTE/MAKU uudistus tulee muuttamaan yhteistyömuotoja kuntien välillä ja myös suhteessa maakuntaan. Tavoitteena tulee olla maakunnan ja kuntien etuja mahdollisimman tehokkaasti palvelevat yhteistyörakenteet.

KESKEISET TOIMENPITEET 2019-2020

Keski-Pohjanmaan liitto toimeenpanee vuosina 2019 – 2020 seuraavia toimenpiteitä maakunnalle ja kuntayhtymään kuuluvien kuntien yhteisten edunvalvontatavoitteiden toteuttamiseksi.

EU-TUKIPOLITIikka

1. Koheesiopolitiikka, maaseutupolitiikka
 - Suomen ja Keski-Pohjanmaan saanto pysyy nykyisellään
 - vaikuttaminen kansanedustajien ja MEP:n kautta päätöksentekoon
 - vaikuttaminen ministeriöiden kautta
 - vaikuttaminen CAP -työryhmän kautta
 - vaikuttaminen maakuntajohtajaverkostossa
 - vaikuttaminen IP-alueen yhteisen ohjelman kautta

OSAAMINEN

2. Alueen tarpeita vastaava koulutus
 - koulutusta kuntiin (lähihoitaja, metalliala)
 - jatko- ja muuntokoulutus (esim. insinööri -> kaivosinsinööri)
 - perustetaan koulutuksen ”pyöreä pöytä” -> tulevaisuuden koulutustarpeet
3. Osaavan työvoiman saatavuus
 - rekrytointikampanjat
 - työperäisen maahanmuuton edistäminen, yhteiskuntaan sopeutumisen tukeminen

SAAVUTETTAVUUS

4. Raideliikenteen kehittäminen
 - Kokkolan ratapihan kehittämisen tukeminen
 - Nopean junayhteyden Tampere – Kokkola – Oulu tukeminen
 - Radan sähköistys Kokkolan ratapiha - satama
 - Radan sähköistys Ylivieska - Iisalmi
 - Lähiliikenteen kehittäminen Ylivieska-Kokkola-Seinäjoki välillä
5. Runkotiestö
 - Asema osana runkotieverkkoa
 - Heinolan alueen tarpeiden edistäminen
6. Kokkola-Pietarsaari lentokenttä
 - toimintaedellytysten turvaaminen
 - toimivien yhteyksien edistäminen

7. Alueellisen tieverkon kehittäminen VT 13, VT 28, KT 63
 - alueellisen liikennejärjestelmätyöryhmän perustaminen
 - alueellisen liikennejärjestelmä 2030+ suunnitelman laatiminen
 - tiestön parantamisen rahoitusmahdollisuuksien selvittäminen
 - kunnostussuunnitelmien laatimisen edesauttaminen ja tukeminen
 - tiestön ylläpitorahoituksen turvaaminen
 - perustetaan Keski-Pohjanmaan tiet kuntoon- ryhmä
8. Laajakaista
 - laajakaistaverkon ulottuvuuden parantaminen
 - kansallisten tukien saatavuuden edistäminen
9. Siirtoviemäri Toholampi – Lestijärvi -Kinnula
 - avustaminen rahoituksen hakemisessa

ELINKEINOT

10. Kemia/ KIP/ Keliber
 - kehityksen tukeminen, mm. tutkimusympäristöjen rahoitus ja tarvittava infra
 - investointirahoituksen hankkiminen
11. Maatalous/ turkistalous
 - osaavan työvoiman turvaaminen
 - biotalouden murroksen tukeminen
 - yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden edistäminen
12. Matkailu
 - palvelujen alueellinen järjestely, ns. ”keskusvaraamo” -ajattelu
 - yhteistyön edistäminen
 - moottorikelkkareittien yhdistäminen yli kuntarajojen

LAINSÄÄDÄNTÖ

13. Luvitusprosessien nopeuttaminen
 - hidastavien tekijöiden esilläpito ja muutosehdotusten tekeminen
14. Valtionosuusjärjestelmien uudistaminen
 - uudistusehdotus paremmin maakunnan kuntien tarpeita vastaavaksi

HALLINTO

15. Valtio – maakunta – seutukunta – kunta yhteistyö
 - yhteistyön kehittäminen
 - edunvalvontayhteistyön toimeenpano ja vastuunjako